

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare”
„Miercurea”, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioreana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economul”,
„Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănișterul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Lucea-
fărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patriu”, „Plugarul”,
„Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Țimișana”, „Ulpiana”,
„Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana” și „Zlăgnea”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 filieri.

Anul VI.

Sibiu, 13 Februarie 1904.

Nr. 7.

Timbrarea documentelor de prețuire.

În sensul §-lui 219 al legilor de timbre și competențe (punct. d și e), organele financiare sunt autorizate a controla din timp în timp societățile, institutele, reuniunile și întreprinderile industriale și pe agenții acestora, precum și pe comercianți și industriași, spre a se convinge dacă se observă dispozițiunile legii referitoare la timbre și competențe. Controlul acesta se restringea până acum, — în ce privește institutele de bani, cari se țin de comercianții amintiți în punctul e) al §-ului citat, — de regulă, numai la revisuirea registrelor, a portfoliului de cambii și a diferitelor obligațiuni, spre a constata, dacă acelea sunt preste tot timbrate ori suficient timbrate, și spre a lua în cas de necesitate repertul prevăzut în legea de timbre și competențe, în sensul căreia, pentru plata în regulă a timbreilor și competențelor sunt solidar responsabili toți aceia, cari emit ori primesc fie în numele propriu, fie în numele altora, documente supuse la timbru.

În timpul din urmă însă organele financiare nu s'au mai mulțămît cu revisiunile usitate ale registrelor, ale portfoliilor de cambii și ale obligațiunilor, ci au început a pretinde dela institutele de bani ca acestea să le pună la dispozițiune și arhivele lor, spre a constata îndeosebi, dacă documentele de prețuire și extrasele cadastrale, acuse la cererile pentru acordarea împrumuturilor hipotecare și cambiale cu acoperire hipotecară sunt timbrate în ordine ori nu.

Institutele de bani, cari au satisfăcut aceasta cerere a organelor financiare, au fost apoi supuse la amende grele, aflându-se în arhivele lor numeroase documente de pre-

țuire netimbrate, căci după părerea generală de până acum, documentele acestea, ca hârtii fără putere probătoare și întrebuințate numai în manipulațiunea internă, s'au primit aproape pretutindenea netimbrate. Nu toate institutele de bani au fost însă aplicate a implini cererea organelor financiare; astfel chiar un institut românesc s'a opus de-adreptul ori-cărei revisiuni a arhivei sale și a înaintat contra acestei vexațiuni neusitate până acum un recurs binemotivat la direcțiunea financiară competentă, în care a contestat organelor financiare dreptul de a revisui toate actele și hârtiile din arhive, căci acelea pot conține și secrete de afaceri, pe cari nu poate fi obligat a le descoperi nici chiar organelor financiare. În recursul său înaintat direcțiunii financiare institutul din chestiune s'a provocat și la faptul, că documentele de prețuire anexate la cererile de împrumuturi hipotecare și cambiale cu acop. hipot. nu sunt decât niște acte folosite numai în manipulațiunea internă, fără putere probătoare și că, institut privat fiind, poate încuviința împrumuturile cerute eventual chiar și fără astfel de documente, căci aceasta este o chestiune absolut internă a lui, asupra căruia n'are nimeni nici un fel de drept de ingerință.

În urma refuzului categoric al institutului din chestiune de a pune archiva sa la dispozițiunea organului exmis pentru efectuarea revisiunii, și fiind acest refuz fără precedent până-acum, direcțiunea financiară a cerut în privința aceasta inviațiuni dela *ministerul de finanțe*, care prin decisiunea sa Nr. 87756/903 a enunțat, că *institutele de bani sunt obligate a pune la dispozițiunea organelor financiare și arhivele lor pentru efectuarea revisiunii de timbre și competențe și că documentele de prețuire și extrasele cadastrale, trebuie necondiționat timbrate.*

Eată de altcum în traducere verbală actul, prin care direcțiunea financiară a comunicat

institutului recurent decisiunea citată a ministerului de finanțe.

Direcțiunea financiară din Sibiu. Nr. 32,768/I. 1903.

„Vi se face cunoscut, că înaltul ministeriu reg. ung. de finanțe a respins recursul și excepțiunile înaintate de Dv. la aceasta direcțiune financiară contra revisuirii arhivei cu corespondențele și documentele referitoare la acordarea împrumuturilor ipotecare; și prin decisiunea sa Nr. 87,756/1903 dela 18 Novembre a enunțat, că având în vedere, că în conformitate cu §. 94 al legilor de timbre și competențe institutele de bani sunt responsabile pentru timbrele documentelor supuse la timbru, primite de ele; considerând mai departe, că în sensul §. 219 al aceleiași legi societatea în general este obligată a dovedi, că observă dispozițiunile legii de timbre și competențe, revisiunea trebuie extinsă necondiționat asupra documentelor de prețuire și a extraselor catastrale din chestiune, pentru că în sensul acestei decisiuni nu se poate admite aceea excepțiune a societății, că actele din chestiune sunt hârtii pentru manipulațiunea internă, fiind-că conform §. 79 punct b) a tarifelor de competențe, scutite de timbru sunt acele documente de manipulațiune internă, pe cari le dau institutele la partide, ori partidele la institut. Documentele de prețuire și extrasele catastrale nu le liberează institutului partidele și nici nu le dă institutul partidelor, deci este mai presus de ori-ce îndoială că ele nu sunt scutite de timbre.

„Dealtcum documentele din chestiune nici în acel cas nu s'ar pute subtrage dela control, când ar fi de fapt documente de manipulațiune internă, pentru-că comisarul-revisor are să controleze și aceea, dacă textul și conținutul hârtiilor de manipulațiune internă, recunoscute ca atari din partea direcțiunii financiare, nu a suferit cumva ulterior vre-o astfel de schimbare, în urma căreia să fie supuse la timbru.

„Ce privesce excepțiunea societății că corespondențele din arhivă conțin secrete de afaceri, sub titlul acesta nu se poate împedea revisiunea, pentru-că funcționarul exmis pentru efectuarea revisuirii, în virtutea jurământului său este obligat a ține secret tot ce-i ajunge la cunoștință în decursul activității sale oficiale, la ceea-ce trebuie făcut atent și în special la fie-care ocaziune.

„În conformitate cu aceasta, direcțiunea financiară subscrisă reacearcă on. direcțiune a institutului, a admite continuarea revisuirii din partea exmisului Dr. G. M. în arhiva institutului și a delega lângă acesta pentru darea eventualelor informațiuni pe un funcționar,

căci întrucât nu s'ar conforma acestei reacearcă, conducătorii responsabili ai institutului se vor pedepsi, în cas de lipsă chiar și mai de multe-ori, cu amenda de ordine prevădută în §. 118 a legilor de timbre, și revisiunea se va efectui în prezența și cu intervențiunea autorităților locale“.

Din aceasta decisiune rezultă, ceea-ce pân'acum era dubios, că *documentele de prețuire și extrasele catastrale*, liberate de regulă din partea oficiilor comunale, în scop de a se aclude la cererile pentru împrumuturi ipotecare și cambiale cu acoperire ipotecară *nu sunt scutite de timbru*, deci sunt a se prevedé pentru viitor cu timbru de K 1 de fie-care coală, iar institutele de bani cari acoardă împrumuturi pe basa acestorfel de documente de prețuire netimbrate sunt responsabile pentru timbrul ce lipsesce, in solidum, cu partidele și cu autoritățile, cari le liberează; mai departe că cu ocaziunea revisuirilor de timbre și competențe institutele de bani sunt obligate a pune la dispozițiunea organelor financiare, la cerere, și arhivele lor.

Atragem atențiunea conducătorilor institutelor noastre de bani asupra acestor dispozițiuni de importanță pentru ele, spre a pute lua din bună vreme măsurile de lipsă pentru evitarea eventualelor neplăceri cu organele financiare, cari în urma decisiunii ministeriale fără îndoială vor cerceta și revisui toate institutele de bani din țară. †

Importanța asigurărilor contra focului.

Asigurările contra focului sunt un factor dintre cei mai importanți pentru interesele materiale ale poporului nostru. Îndeosebi populațiunea rurală în starea ei de astăzi are mare nevoie de această instituțiune economică.

Dacă vom căuta să stabilim în ce consistă averea materială a țeranului român, vom găsi că în prima linie el este proprietar de pământ și preste aceasta de obicei mai posedă o casă de locuință, clădiri pentru economia de vite și de câmp, vite și unelte de agricultură, etc. Casele în cari locuiesc țeranul cu familia sa, și mai ales clădirile în cari își adăpostesce vitele și nutrețurile, adecă șurile și grajdurile sunt în parte covârșitoare de o construcție, care oferă în minimală măsură sau aproape de loc scut în contra pericolelor unui incendiu, ba din contră nu arareori sunt chiar însele un cuib periculos pentru nascerea de focuri distrugătoare. Și ce este mai deplorabil, în aceste clădiri debile țeranul este nevoit să-și adăpostească toată renta capitalului său, recolta și nutrețurile, precum și mijloacele sale de producțiune economică, vitele și uneltele sale agricole. Ceea-ce pentru capitalul în bani, care la țeran arareori îl întâlnim, sunt casele de fer, pentru capitalul agricol al economului nostru dela saté sunt

sălașele sale de lemn, acoperite cu paie sau cu șindile. Cât scut sigur ofer acele casse de fer proprietarului capitalului depus în ele, pe atât țăranul își administrează avutul său greu dobândit în mod hazard. Singur pământul lui, s'ar pute dice — abstrăgând de catastrofe elementare extraordinare, ca cutremure, surpături de teren, — că constituie un fond sigur inalienabil pentru țăran. Dar' și acesta este numai un capital mort, cât timp renta lui agrară, adică recolta este expusă la nimicire prin foc. Eventualitatea acestei întâmplări nu este exclusă nici sub cerul liber, nici sub insuficientele coperișe ale șurilor și grajdurilor clădite din material slab de lemn, sau din lut.

Câtă miserie enorm de greu compensabilă, sau chiar ireparabilă poate produce un foc iscat la vatra țăranului, aceasta o dovedesc tristele cazuri de incendii întâmplare prin comunele noastre. Arderea unei singure case poate duce la starea cea mai desolată a unei familii întregi, iar' un foc mare poate mistui o stradă sau chiar un sat, nimicind existența și viitorul unei întregi comune. Astfel de cazuri nu sunt tocmai rare, mai ales în comunele noastre mai mici, unde nu numai că stratele sunt îngust trasate și casele rău așezate, construite din lemn și acoperite cu lemn sau chiar cu paie, ci mai există și inconvenientul lipsei de apă, care nu este totdeauna la îndemână. Pe lângă acestea construcția primitivă a cuptoarelor și a urloaielor, neglijența la ținerea în stare bună a acestora, lipsa în mare parte sau totală de mijloace de salvare sau stingere a obiectelor incendiate, măresc pericolul foarte mult. Căci deși nu se poate nega, că în timpul din urmă reuniunile de pompieri s'au înmulțit și fac un îmbucurător progres și în comunele noastre, totuși grosul populației rurale printre Români nu putem dice că se bucură de avantajile acestei instituții salutare în acel grad, în care este mare nevoie de ea mai ales pentru referințele satelor noastre.

Nu știu care poate fi cauza acestei nepăsări pernicioase, de oare-ce jertfele materiale reclamate de o îngrijire mai rațională pentru instituția pompierilor sunt atât de mici față de pagubele enorme cauzate an de an prin incendii. Nu poate fi decât indolența și firea fatalistă a poporului nostru. În special societățile de asigurare promovează direct reuniunile de pompieri acolo unde li-se cere spriginul material și unde aceste institute observă, că ideea de asigurare contra focului este îmbrățișată și se realizează din partea populației.

De aceea ori-ce reuniune de pompieri poate cere ajutor material dela ori-ce societate de asigurare, dacă mai ales în comuna respectivă sunt asigurați la numita societate, și scim din experiență că ajutoarele nici când nu se refuză fără motiv din partea băncilor de asigurare. Prin urmare folosul este dublu pentru cei ce nu sunt indolenți față cu asigurarea contra focului, atât pentru fiecare în particular cât și pentru totalitate.

Din aceste considerante rezultă că mai ales pentru referințele satenilor nostri, asigurările contra focului trebuie să fie prima grijă economică.

Dacă, după cum am amintit, edificiile țăranului nostru sunt atât de expuse pericolului de incendiu din cauza materialului slab de clădire, nu mai puțin favorizează acest pericol încă și o altă împrejurare. Aceasta este lipsa de îngrijire particulară pentru evitarea primejdiei de incendiu. Această lipsă de grijă însă forțamente este cauzată în cele mai multe cazuri prin imposibilitatea fizică a proprietarului de a veghia continuu asupra primejdiei latente. Căci natura lucrului aduce cu sine, că economul nostru o parte mare din an e nevoit să o petreacă la câmp afară, muncind

pentru sine și ai sei în ogor. Și deci tocmai cel care este capabil să vegheze asupra avutului său, este împiedecat în această lucrare importantă. Statistica de asigurare arată evident că cele mai multe focuri se întâmplă tocmai pe timpul lucrărilor la câmp și în vremea secerișului. Causele celor mai multe incendii la sate, tot statistica ni-o spune, sunt jocurile copiilor cu chibrite, lăsați singuri sau sub o îngrijire insuficientă.

Această calamitate este greu înlăturabilă la țăran, în cele mai multe cazuri din motiv că cei mari, stăpâni și slugi, sunt siliți să muncească afară la câmp pentru existență, iar grija casei rămâne în sarcina celor infirmi sau a minorilor. Lipsa de mijloace însă nu lasă pe țăran să supravegheze pe aceștia prin persoane de serviciu costisitoare.

Tot astfel și când țăranul își zidesce casă și sălașe, arareori dispune de un capital suficient pentru ca să-și poată clădi o casă solidă de piatră cu acoperișe de țiglă tari și rezistente. Pentru modestele sale trebuințe se și mulțamește adeseori cu o casă construită din lemn și acoperită cu lemn sau chiar cu paie. Treptat poate face îmbunătățiri și adaptări și preste tot investițiuni mici și insuficiente pentru siguranța avutului său. Și dacă într'acea izbucnesc un foc la casa sa, proprietatea țăranului este în cele mai multe cazuri expusă nimicirii totale. Dar nu numai capitalul său investit în case și sălașe, ci și renta sa anuală sau de pe mai mulți ani poate suferi aceeași soartă. Pierderea este cea mai dureroasă și în multe cazuri ireparabilă, când astfel păgubitul nu a fost asigurat.

Cu totul altfel se prezintă lucrul când economul prudent și prevădător a înțeles din vreme foloasele asigurării, și nu a întârziat un moment a se feri de anumitele daune prin achitarea la timp a premiului de asigurare. Atunci prin licuidarea daunei întâmplare nu numai că paguba suferită, care la astfel de clădiri de regulă este totală, se acopere deplin, deoarece-ce valoarea reală a obiectelor distruse prin foc totdeauna se licuidează corect din partea asiguratorului, dar și alte favoruri se nasc prin aceasta pentru economia țăranului.

Este anume de mare importanță că suma pentru asigurare i-se plătesce celui păgubit la mână și în bani gata. Prin aceasta economul nostru ajunge la un capital efectiv, pe care nici când, sau la care cu greu ar fi ajuns când-va dintr'odată. Este deci pus în posibilitate de a-și clădi un edificiu mai solid, având la dispoziție acest capital și astfel a face un însemnat pas înainte în progres economic. În locul casei și grajdului de lemn va pute să-și zidească realități solide din piatră sau cărămiți. Având acum clădiri din material solid, premiul de asigurare pentru acestea va fi mai mic și în consecință și la cheltuelile cu asigurarea va face o mică economie pentru viitor.

Cunoaștem din experiență cazuri concrete în istoria comunelor, unde focuri mari și repetite au bătuit acele comune, cari astăzi ar fi în starea cea mai miserabilă, dacă sătenii n'ar fi fost asigurați contra focului. Mulțămăta acestei prevederi însă incendiile întâmplare nu numai că n'au desechilibrat situația materială a locuitorilor, ci dintr'una cu ajutorul societăților de asigurare comuna a căpătat alt aspect în favorul ei. Edificiile slab clădite de mai înainte au făcut loc după referințele acomodate unor clădiri de o înfățișare mult mai plăcută, și mai pe sus de toate zidite din material solid și acoperite cu țigle. Comuna a propășit nu numai încât se referă la exterior ei și forța morală și creditul material al populației s'au ridicat la un grad necunoscut până aci în acel sat. Scurt țin, starea locuitorilor

unei comune prin ajutorul asigurărilor numai ameliora se poate. Ameliiorându-se situația materială în special și în privința culturală, poporul trebuie să progreseze, iar cu progresul cultural și educația și grija în familie se urcă pe o treaptă mai 'naltă. Astfel și incendiile, cari precum amintisem, astăzi sunt provocate în cele mai multe casuri prin lipsa de grije pentru copii, vor deveni mai rare.

Trebuie să mai amintim încă de încheiere un factor rău, care joacă un trist rol favorizator al incendiilor de prin comunele noastre, și anume tăciunăria. Tot prin statistică se constată an de an apariția acestui vițiu condamnat în gradul suprem.

Justiția urmărește strict această maladie morală și pedepsește greu pe făptuitori.

Revine însă o bună parte și societăților de asigurare în combaterea acestui rău, deoarece ce pe asiguratul, care însuși a decăzut la rolul trist de tăciunar, îl pedepsește anulându-i conform legii comerciale ori-ce pretensiune la desdaunare. Pedepsa criminală o dictează tribunalul. Deci este iarăși un rol educativ pe care și aci îl iau băncile de asigurare în viața economică a poporului. Pe acei tăciunari, cari tind a săvârși crimă din ură sau răutate față de avutul consătenilor lor, asigurarea îi desarmează prin aceea, că face evidentă asigurarea prin table aplicate la edificiile asigurate și astfel răuvoitorii știu din'ainte că prin fapta lor nu pot păgubi pe nimenea altul decât pe sine însiși. Se poate că în unele casuri miseria duce pe individ la acea stare psihică, în care nu-și mai poate da samă de faptele sale, și amărit în suflet și dominat de invidie ajunge tăciunar. Acest rău imbold însă se poate preveni tot prin asigurare.

Asigurarea și pentru cel mai sêrac om se face posibilă prin aceea că nu se cere plata premiului imediat atunci când se încheie asigurarea. Se consideră impreviziunile ori și cui, așa, că și cel mai lipsit muncitor poate să-și asigure micul sêu avut.

Așa d. ex. se încheie asigurări pe obligațiune, în care cas banca de asigurare primesce a lua asuprași risicul din momentul când s'a încheiat contractul de asigurare. Asiguratul se obligă a plăti premiul la un timp mai târziu, d. p. toamna, după recoltă sau după un tirg, etc. Chiar întemplantându-se până la scadența obligațiunii o daună, asiguratul își primesce suma licidată, din care natural i-se va detrage numai premiul încă neplătit. Deci prevenirea din partea societăților de asigurare se face până la limitele extreme ale posibilității și ar fi numai de dorit ca și poporul nostru să înțeleagă aceste bune intențiuni făcute în interesul sêu economic binepriceput, și să useze cât mai mult de foloasele acestei instituțiuni deja de mult recunoscută la alte neamuri mai înaintate în cultură ca noi.

E. B.

Congresul Băncilor populare în România.

Representanții Băncilor populare din România s'au întrunit în număr de peste 1000 în zilele de 24 25 și 26 Ianuarie n. a. c. la Focșani. Este primul congres al acestor bănci, asupra căruia toate ziarele din România publică rapoarte elogioase și amănunțite.

Congresul s'a început printr'un serviciu divin, după care protopopul județului a ținut o cuvântare relevând importanța congresului și dorind muncă sporadică reprezentanților.

După serviciul divin congresiștii au trecut în sala teatrului Lupescu, unde s'a ținut congresul.

Di Haret, ministrul cultelor și instrucțiunii publice, a deschis și presidat congresul, dicând, între altele: „Poate că parte din d-voastre nu-și dau bine seamă de importanța acestei opere. Eu ca român, vă mărturisesc, îmi crește inima când o văd cum prosperează.

„Aduceți-vă aminte dlor că nu sunt trei ani de când băncile populare existau numai cu numele. În 1898 de abia eu cunoșteam câte-va din ele. Avem ați peste 1000 de bănci cu un capital de 8—10 milioane... Vă mărturisesc d-lor că această mișcare este una din cele mai frumoase ce i-a fost date României să aibă... Ați făcut deci dlor o operă nu numai de ridicarea săteanului ci o operă de ridicarea țării în străinătate...”

La fine dl Haret a propus să se trimită Regelui și dlui E. Costinescu, ministru al finanțelor, câte o telegramă.

D. I. Duca, subdirectorul Creditului agricol și al Cassei centrale, își desvoaltă apoi conferența sa asupra situațiunii juridice a Băncilor populare, arătând nevoia ce-a dat naștere acestor bănci.

După emanciparea țeranului dela 1864, s'a născut chestiunea capitalurilor necesare țeranului pentru cultivarea pământurilor concesdate, adecă chestia creditului popular.

Natural că camăta a început să facă ravagiile ei și aceasta a durat până când Statul a creat Creditul agricol. Această instituțiune, ca alte multe create de Stat, are inconvenientele ei... Se cer garanții și formalități mai multe.

Din cauza acestor greutăți s'a născut spontan Băncile populare cari au venit să rezolve problema creditului popular. D. Sp. Haret a încurajat pe învățători să fondeze cât mai multe astfel de bănci... Pe urmă s'a votat și o lege care are îndoitul scop de a da băncilor o formă legală și de a le supune unui control.

...Această lege a simplificat toate formalitățile cerute de codul comercial pentru constituirea băncilor, a înlesnit protestul, plata patentelor și-a creat Casa centrală ce împrumută cu 7% etc. Insistă apoi în chestiunea controlului ce Casa centrală are să exercite asupra băncilor. Inspectorii Casei au însărcinarea nu să facă numai o operă de control ci mai ales o operă de educațiune în chestiunea Băncilor populare; să îndrepte consiliile de administrație pe căi bune și să le arete greșelile. Negreșit că vor trebui să fie severi cu aceia-ce vor încerca să facă din bănci instrument de speculă. Arată apoi însemnătatea fondului de rezervă de 50% a Cassei centrale, care nu se va forma din beneficiul băncilor populare.

Mai departe arată necesitatea statutului tip făcut de Casa centrală și că această Casă va fi un bun sfătuitor în ori-ce ocazie îndrumând băncile spre o reală îmbunătățire a stării țeranului.

Dă sfaturi asupra formării fondului de rezervă, compus mai cu seamă din renta de stat, contribuind astfel băncile la câștigarea independenței economice a țării față cu străinătatea ce deține toată datoria publică a României.

După amiazi dl E. Zane, inspectorul Băncilor populare, și-a desvoltat conferența sa asupra administrațiunii băncilor. D-sa a vorbit despre îndatoririle persoanelor ce administrează o bancă; despre atribuțiunile consiliului de administrație și ale presidentului acestuia, ale adunării generale, ale cassierului, ale con-

tabilului; cum să se formeze bilanțul și din ce se compune el; de dobânzi datorite și raportate, scoțind la iveală și câte-va greșeli ce a constat la băncile inspectate; despre împărțirea beneficiilor, a dividendelor, despre comisiunea de censori și atribuțiunile lor. În partea a doua a conferinței, dl Zane a tratat despre diferitele feluri de împrumut și-a dat explicații asupra formalităților fie-cărui. A mai vorbit și de operațiile ce pot face băncile și îngrijirea ce trebuie să aducă în executarea lor și-a recomandat capsularea vitelor. În partea a treia, conferențiarul a vorbit despre contabilitatea băncilor și registrele necesare. Foștii elevi ai școlilor comerciale trebuie preferați pentru a ține o bună contabilitate. De altfel dl Zane spune, că directorii băncilor nu trebuie să aibă teamă de această știință. Cu ajutorul oamenilor speciali pe cari casa centrală îi va trimite prin sate, în mai curând de un an se poate învăța lesne.

Dl *Vintilă Brăteanu* vorbește despre *tovărășiile sătenesci* ce ar putea fi formate sub protecția Băncilor populare, din întrebuintarea prisosului acestora. Relativ la aceasta, dl Brătianu comunică, că consiliul de administrație al casei centrale a intervenit pe lângă Camera pentru-ca un proiect înlesnind crearea acestor societăți să fie votat.

Cari sunt *tovărășiile* ce se pot crea? Nevoile locale ale țăranului le va indica mai bine. În general ar fi trei categorii: de producțiune, de vânzarea produselor și de consumațiune.

În prima categorie înșiră: procurarea în comision de instrumente agricole (garantarea cătră o casă a plății lor), procurarea semințelor, între cari semințe de finate artificiale, cari aduc un furagiu de patru-ori mai mult ca finatele naturale, replantarea viilor și crearea cuptoarelor de uscat prune.

A doua categorie de *tovărășie* este aceea de vânzări de produse, înființând băncile magazii pentru bucate, etc.

A treia categorie este a *tovărășiilor* de consumație, cunoscute deja la mulți din săteni. Astfel în cas de lipsă de porumb în o localitate d. e. banca va pute cumpăra un vagon pentru a-l împărți apoi în condițiuni avantajoase.

Alte *tovărășii* de acest fel sunt magazinele de consumație, cari indeosebi în Moldova trebuie înființate și încurajate. Acolo pericolul național e mare.

O altă chestie mai este aceea a creării de burse a muncii pe lângă Băncile populare, înlesnind angajarea lucrătorilor disponibili din diferite regiuni ale țării.

Dar cum să se facă toate aceste? Negreșit că nici o hotărîre nu trebuie luată în grabă, se vor studia mai întâiu trebuințele locale. În conducerea atât de importantă a băncilor pentru viitorul țării, conducătorii trebuie să fie prudenți fără să fie fricoși. Să se asigure banul săteanului pentru a-i face munca rodnică. În chipul acesta conducătorii își vor asigura încrederea de jos și de sus. Dela războiu nu a mai fost o manifestație mai frumoasă ca aceea a Băncilor populare. Războiul a dat independența națională, Băncile populare vor crea independența economică a țării.

S'a comunicat răspunsul regelui la telegrama dinaintea amezii.

Seara a fost reprezentanție teatrală în onoarea congresiștilor. În a doua zi au fost lucrările în secții. S'au constituit în total 7 secții, din delegații diferitelor județe. S'a acordat cuvântul fie-cărui din delegați, constatându-se, că acești mandatarii ai țăranului își dau bine seama de importanța rolului lor și de toate pericolele ce-i amenință. Printre chestiunile generale au fost:

Pot străinii face parte din societăți? Apoi camera; ce fel de societăți economice se mai pot forma în cutare s'au cutare localitate? politica în bănci, hipotecele, fondul de rezervă, lichidarea vechilor societăți, etc. O chestiune atinsă în toate secțiile a fost aceea a *cumpărării de pământ*.

Toți întrebau: poate casa centrală a Băncilor populare să avanseze bani pentru a cumpăra cutare moșie ce este de vânzare. Reprezentanții județelor din Moldova au arătat în colorii vii exploatarea țăranului de arindașul străin. Preșidenții au dat lămuririle necesare.

La oarele 5 toți învățătorii s'au întrunit în sala Lupescu pentru a supune dlui ministru Haret câte-va desiderate ale corpului învățătoresc.

La oarele 8 toți congresiștii s'au dus la cercul „Unirea“, unde dl N. Săveanu, prefect, aranjase o gustare. În timpul mesei s'au ținut mai multe toaste.

În ultima zi s'a ținut ședința plenară sub președința dlui D. Nenițescu.

Se face propunerea, ca congresul băncilor să fie anual, apoi se cetesece răspunsul dlui E. Costinescu la telegrama, ce i se adresase.

Vorbesc apoi mai mulți delegați: despre necesitatea înființării de magazine de consum în Moldova, unde străinii au acaparat tot comerțul; despre lupta ce trebuie să o ducă în sat contra arindașului ovreu...! despre necesitatea cumpărării de pământ, a înființării unei brutării cooperative, etc.

A urmat admirabila cuvântare de o oară a dlui *D. Nenițescu*, resumând lucrările din secții și dând sfaturile sale congresiștilor, indeosebi arătând nevoile ce vor întâlni în calea stăruințelor lor și ce vor avea de făcut după-ce se vor întoarce acasă.

Insistă asupra necesității fondului de rezervă, ce va trebui pus în hârtii de stat. Fondul acesta să fie indivisibil; iar în cas de disolvare a societății, el să fie afectat la îmbunătățiri în comună. Casa centrală nu va lua nimic dela bancă.

Dă sfatul ca băncile să nu lăcomească la depuneri multe și mai ales de cele fără termen; căci cine datorează fără termen, datorează imediat. Depunerile multe îngreuiază mersul băncii.

Dl Nenițescu mai îndeamnă pe delegați să modifice toate statutele pentru a pute lucra cu Casa centrală.

Despre camătă dice între altele: dela Severin și până la Iași se lua odinioară 5 bani pe zi la franc, adică 1800% pe an. Ați chiar Olteanul precupeț dela București plătesce 50 bani pe zi la napoleonul de marfă. va trebui deci o lege contra cametei.

Trecând la chestia asociațiilor economice, oratorul arată pericolul ce ar fi dacă băncile ar face ele diferite întreprinderi comerciale, ca arindări de moșii, etc. Capitalul s'ar imobiliza și situația băncii ar fi cu atât mai grea cu cât capitalul de rulment ar deveni mai mic. Mai ales în operații ca cele de arindări de moșii și magazine de consum, trebuie prudență. În Moldova mai ales lupta va fi din cele mai grele cu concurența zdrobitoare a străinilor, cu trusturile ce le-au înființat deja. Explică apoi ce sunt aceste trusturi și cum să se ferească banca de ele, pentru a nu fi zdrobită. Vorbește și densusul asupra unui proiect de lege pentru constituirea de asociații economice. Recomandă ca lăcașul băncii să fie tuturor sfânt, în el să între cu inima curată și acolo să fie numai între Români.

Adunarea aprobă apoi ca congresul să se țină în fie-care an, și dl Nenițescu declară congresul închis.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situățiunea.

Sibiu, 11 Februarie 1904.

Răsboiul ruso-japonez, ce tocmai a izbucnit, nu va rămâne fără efect asupra pieței internaționale de bani, și aceasta cu deosebire din motiv, că ambele puteri beligerante vor căuta ași acoperi în străinătate trebuințele de bani pentru purtarea războiului.

În piața internă de bani situațiunea a început a deveni deja mai încordată; discontul privat din Viena, redus în timpul din urmă la $2\frac{1}{2}\%$, s'a urcat iarăși la $2\frac{5}{8}\%$; în Budapesta situația este aproape neschimbată; cambii de ale morilor s'au plasat cu $3-3\frac{1}{8}\%$ și cambii de portofoliu după bonitate și scadența dela $3\frac{1}{4}\%$ în sus.

În piața internațională de bani, deocamdata dominează încă abundența de bani. Discontul privat a fost în Berlin $2\frac{3}{4}\%$, în Londra $2\frac{5}{8}-2\frac{7}{8}\%$ și în Paris $2\frac{3}{4}-2\frac{1}{2}\%$.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

Rugăm onoratele direcțiuni ale institutelor noastre de bani să binevoiască a pune la dispozițiunea redacțiunii noastre îndată după încheiere, câte două exemplare ale bilanțului și raportului anului de gestiune 1903, pentru-ca informațiunile noastre asupra mersului și dezvoltării instituțiilor noastre financiare să fie cât se poate de exacte și autentice.

„*Beregsana*“ *cassă de păstrare societate pe acțiuni în Beregsau*. Profitul curat arătat în bilanțul de pe anul 1903 este mai mic decât cel din anul 1902, și este de K 2086— față cu K 4235·71 în anul 1902. Activele se prezintă cu suma de K 172,534—. Escomptul este de K 69,578— (K 81,183·50 în anul 1902) iar Reesc. de K 86,570— (K 92,274 în 1902). Creștere observăm la Credite cambiale cu acoperire hipotecară de K 12,532 (starea K 75,201—) și la Depozite spre fructificare de K 8,978·37 (starea K 35,746·22). Fondul de rezervă este de K 5000— și a crescut cu K 1500—. În 1903 institutul acesta și-a mărit stocul de efecte dela K 11390 la K 15,830—, o sumă relativ destul de mare pentru o bancă mică.

„*Corvineana*“ *institut de credit și economii, soc. pe acțiuni în Humedoara* își va ține adunarea generală în 6 Martie 1904. Între obiectele puse la ordinea zilei sunt alegerea alor 4 membri în direcțiune și a unui membru în comitetul de supraveghiere. Bilanțul anului de gestiune 1903 s'a încheiat cu un profit curat de K 15,240·51, mai mic ca cel din anul 1902 cu K 1,665·61. Diferenții rami de afacere au suferit următoarele schimbări: reducere la Escompt de K 14,202— (starea K 477,557 față cu K 491,759— în 1902); iar' la Impr. pe obligațiuni creștere dela K 18,786— la K 29,455—. Fondul de rezervă a crescut la suma de K 53,074·89 (K 44,630·66 în anul 1902). Depozitele spre fructificare de K 376,414·52 sunt în creștere față de 1902 cu circa K 14,000—. Venitul brut a fost de K 55,653—.

„*Cugiereana*“ *institut de credit și economii în Cugir* și-a încheiat bilanțul pe anul de gestiune expirat cu un profit de K 9,333·12 la un capital social de K 50,000—. Între ramii de operațiune mai însemnați

remarcăm Escomptul cu K 94,724—; Credite cambiale cu acoperire hipotecară cu K 8,262—; Imprumuturile hipotecare cu K 9,119— și Imprumuturile pe obligațiuni cu K 13,461—. Activele totale se cifrează cu K 147,898—. În pasive aflăm Depozitele spre fructificare cu K 84,560·12 și un mic fond de rezervă de K 1,865—. Venitul brut a fost de K 16,118—.

Adunarea generală (a 2-a) este convocată pe 21 Februarie st. n. 1904. Între obiectele puse la ordinea zilei este și alegerea unui membru în comitetul de supraveghiere.

„*Grănițerul*“, *institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni în H.-Dobra* a realizat în anul 1903 un profit net de K 18,029— față de K 13,700— în 1902. Escomptul s'a sporit cu K 31,988— la K 335,177—; Camb. cu acop. hip. cu K 9970— la K 20,998— Activele totale se cifrează cu K 368,419— față de K 333,407— în 1902. Dintre pasive au crescut: Depozitele spre fructificare cu K 50,613 la K 172,308— și Reservele dela K 8503— la K 12,544—. Reescomptul din contră s'a redus cu circa K 24,000— (starea K 49,672—). Profitul net de K 18,029 este cu circa K 5000— mai mare decât în anul precedent.

„*Hățegana*“ *institut de credit și economii, soc. pe acțiuni în Hățeg*. Bilanțul acestui institut pro 1903 prezintă în comparațiune cu bilanțul pro 1902 următoarele schimbări mai însemnate: la active o creștere de circa K 70,000— (starea K 794,574—). Escomptul și Cred. camb. cu acoperire hipotecară sunt aproape neschimbate cu K 643,534—. În anul expirat institutul acesta și-a înmulțit efectele la K 20,000 și a avut și Depozite spre fructificare proprii în sumă de K 60,752—. Dintre pasive au crescut: Depozitele spre fructificare cu considerabila sumă de K 141,500— la K 521,432—; asemenea s'a încasat întreg capitalul social de K 200,000—. Reservele încă au crescut cu rotund K 6000— la K 19,700—, iar' Fondul de pensiuine dela K 5654— la K 8662—. Reescompt n'a avut institutul acesta la finea anului 1903 de loc. Profitul net de K 28,110— este cu circa K 900 mai mare decât în 1902, iar' venitul brut se cifrează cu K 85,184— (în 1902 K 76,466).

„*Lipovana*“ *institut de credit și economii, soc. pe acțiuni în Lipova*. Bilanțul pro 1903 arată față cu cel de pe anul 1902 creștere la toți ramii de afacere mai însemnați, afară de Lombard care s'a redus dela K 11,489·50 la K 7,218·40. Escomptul a crescut cu K 87,456·10 la K 822,679·35. Creditele cambiale cu acoperire hipotecară cu K 14,968— la K 103,166·48. Imprumuturile hipotecare cu K 10,949— la K 53,519. Depozitele spre fructificare cu K 87,368·61 la K 676,194·33. Reservele se prezintă cu K 48,452— (în anul 1902 K 42,919—). Activele totale se cifrează cu K 1,041,891. Profitul curat este de K 22,364·60 (K 20,212·89 în anul 1902).

Adunarea generală (a 10-a) este convocată pe 28 Februarie a. c.

„*Nera*“ *cassă de păstrare, soc. pe acțiuni în Bozovici* și-a încheiat bilanțul pro 1903 cu un profit net de K 16,054—, cu rotund K 1,000— mai mare decât în 1902 și cu active totale de K 485,676 (K 386,137 în 1902) din care suma cea mai însemnată este Escomptul cu K 431,936— (+ față de 1902 de circa K 59,000—). Ce privesce pasivele Depozitele spre fructificare s'au sporit dela K 88,816— la K 109,025

și Reescomptul cu circa K 84,081.— la K 249,621.—. Din contra s'a redus Reservele dela K 16,178.— la K 9,988.— și aceasta probabil în urma spargerei, ce s'a comis la institutul acesta în 1903 și cu care ocaziune a suferit o pagubă de mai multe mii coroane, precum am anunțat la timpul său în Revista aceasta. Venitul brut de K 48,792 este cu circa K 6,500.— mai mare decât în 1902.

„**Oraviciana**“ institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni în Oravița. În anul de gestiune expirat institutul acesta a făcut un progres însemnat atât pe calea desvoltării, cât și a consolidării; bilanțul pro 1903 se încheie cu active totale de K 2,486,795.— arătând față de 1902 o creștere de K 217,578.—. Anume s'au sporit toți ramii de afaceri: Escomptul cu K 124,000.— (starea K 529,684.—) Cred. camb. cu acop. ipotecară cu K 50,000.— la K 665,884.— și Imprum. ipotec. cu K 92,700.— la K 1,079,363.—. O creștere de tot considerabilă de K 57,847.— se remarcă la Efecte, cari se prezintă astfel cu suma de K 115,225.—. Asemenea se arată creșteri însemnate și la pasive, anume s'au sporit: Depozitele spre fruct. cu circa K 200,000.— la K 1,533,136 și diversele Reserve cu circa K 21,400.— la K 213,000.—, în fine Fondul de pensii dela K 5886.— la K 10,000.—. Reescomptul din contră s'a redus dela K 80,587.— la K 54,854.—. Avântul luat de „Oraviciana“ în 1903 se vede și din profitul net realizat și care este de K 65,794.—, mai mare decât în 1902 cu K 26,261.—; venitul brut a fost de K 173,824 (în 1902 K 157,834.—).

„**Porumbăceana**“ cassa de economii în Porumbacul-inferior. Bilanțul pe anul 1903 al acestui institut arată creșteri însemnate în comparațiune cu 1902 și anume la Escompt de K 43,053.— (starea K 147,094.—) la Depozite spre fructificare de K 54,176.— (starea K 109,870.—) la Reesc. de K 2561.— (starea K 18,409.—) Fondul de rezervă este de K 3146·31 și profitul curat de K 6809.— Suma totală a activelor este de K 180,428.—.

„**Racoțana**“ institut de credit și economii, societate pe acțiuni în Șeica-mare și-a încheiat bilanțul pe anul 1903, pe care îl dăm în numărul de azi al acestei Reviste, cu un profit curat de K 10,639.—. Activele institutului dau la oaltă suma de K 216,810·96. Schimbările ce se observă la ramii de operațiune mai însemnați față cu anul 1902 sunt: Creștere la Escompt de K 4424.—; la Imprumuturile pe obligațiuni de K 22,824·80 și la Depozite spre fruct. de K 27,268.—. Fondul de rezervă a crescut cu K 1370·89.

„**Schinteia**“ institut de credit și economii în Tăure (Tohát). Bilanțul pro 1903 al acestui institut se încheie cu active totale de K 57,063.— (în 1902 K 52,822) și profit net de K 2206.— (în 1902 K 2387). Ramul principal de operațiune Escomptul a crescut cu circa K 4000 la K 48,458. Dintre pasive au crescut Depozitele spre fructificare cu circa K 1600 la K 19,553 și fondul de rezervă cu K 1000 (starea K 5032). Venitul brut a fost de K 6077 (în 1902 K 5638).

„**Sentinela**“ institut de credit și economii ca societate pe acțiuni în Satul-nou își va ținea adunarea generală a VIII-a în 18 Februarie 1904. Intre obiectele ordinii de zi este și alegerea alor 2 membrii în direcțiune. Bilanțul pe anul 1903, publicat în numărul de față arată, față de anul trecut creștere la toți

ramii de operațiune. Anume au crescut: Escomptul cu K 57,468·94, Imprumuturile ipot. cu K 9348.—. Avansuri pe marfă cu K 31,490.—. Depozitele spre fructificare cu K 38,293·58. Reesc. cu K 35,429·60 Fondul de rezervă s'a mărit cu K 12,404·11. Activele fac K 691,895·30, ear' profitul curat K 32,044·74.

Adunări generale au convocat resp. ținut următoarele bănci românești:

- 21 Ianuarie a. c. „Banca populară“ în Dej.
 1 Faur a. c. „Soc. de împrumut și păstrare“ în Feldru.
 7 Faur a. c. „Asociațiunea de economii și ajutor“ în Ghiroc. „Săcana“ în Sacul.
 10 Faur a. c. „Plugarul“ în Săcădate.
 13 Faur a. c. „Grănițerul“ în H.-Dobra.
 14 Faur a. c. „Bănățana“ în Bucoveț.
 15 Faur a. c. „Cassa de păstrare“ în Sasca-montană.
 16 Faur a. c. „Patria“ în Blaj.
 18 Faur a. c. „Detunată“ în Bucium. „Coroana“ în Timișoara. „Hațegana“ în Hațeg. „Lipovana“ în Lipova. „Doina“ în Câmpeni. „Sentinela“ în Satul-nou.
 19 Faur a. c. „Sătmăreana“ în Seini.
 20 Faur a. c. „Bihoreana“ în Oradea-mare. „Someșana“ în Dej.
 21 Faur a. c. „Zarandeană“ în H.-Băița. „Cugierana“ în Kudzsir.
 25 Faur a. c. „Olteana“ în Viștea-inf.
 27 Faur a. c. „Racoțana“ în Șeica-mare.
 28 Faur a. c. „Jebeleana“ în Jebel. „Steaua“ în Román Petre. „Lipovana“ în Lipova. „Economia“ în Cohalm. „Venețiana“ în Veneția-inf.
 2 Martie a. c. „Timișiana“ în Timișoara.
 5 Martie a. c. „Sălăgiana“ în Jibou.
 6 Martie a. c. „Mielul“ în Poiana. „Corvineana“ în Hunedoara. „Porumbăceana“ în Porumbacul-inf.
 8 Martie a. c. „Sebeșana“ în S.-Sebeș.
 10 Martie a. c. „Bistrițiana“ în Bistrița. „Oraviciana“ în Oravița.
 13 Martie a. c. „Crișana“ în Brad.

CRONICA.

Alegere de director la „Furnica“ din Făgăraș. La postul vacant de director executiv dela „Furnica“ pentru ocuparea căruia s'a publicat concurs la timpul său și în Revista noastră, a fost ales în ședința plenară a direcțiunii institutului ținută la 8 Faur a. c. dl **Mateiu C. Jiga**, actual funcționar sup. al societății comandate de bancă Iac. Adler și Fratele din Brașov și fost prim contabil al „Boșșanei“ din Bocșă-montană. Concurenți au fost — după informațiunile ce le avem — *cinci*, și ales a fost cel mai cualificat în toată privința.

Nu ne indoim, că dl Jiga, pe care-l cunoaștem de un bun specialist în afaceri de bancă și om zelos, va împlini toate așteptările puse în dînsul și va justifica încrederea, ce i s'a dat, iar direcțiunea „Furniceii“ nu putem decât să o felicităm pentru buna achișițiune ce a făcut pe seama institutului în persoana nou alesului director executiv.

SUMAR.

Timbrarea documentelor de prețuire. — Importanța asigurărilor contra focului. — Congresul Băncilor populare în România. — Revista financiară: Situațiunea. — Societăți financiare și comerciale: „Beregsana“, „Corvineana“, „Cugiereana“, „Grănițerul“, „Hațegana“, „Lipovana“, „Nera“, „Oraviciana“, „Porumbăceana“, „Racoțana“, „Schinteia“, „Sentinela“. — Cronică: Alegere de director la „Furnica“ în Făgăraș.

„BISTRITIANA“
institut de credit și de economii în Bistrița.

CONVOCARE.

Pe baza concludului subsemnatei direcțiuni din 8 Februarie 1904 P. T. domni acționari se convoacă prin aceasta la

a XVII-a adunare generală ordinară a institutului de credit și economii „Bistrițiana“, care se va ține în 10 Martie 1904 la 9 oare a. m. în localul institutului.

Obiectele de pertractare sunt:

1. Esmăierea alor trei verificatori pentru protocolul adunării generale.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de revisiune, statorirea dividendei pe anul de gestiune 1903 și împărțirea profitului curat.
3. Statorirea dubioaselor.
4. Statorirea marcelor de prezență pe anul 1904.
5. Alegerea alor 2 membri în direcțiune și anume unul pe timp de 3 ani în locul dlui Dr. Gavrița Tripon, care s'a retras din direcțiune și altul în locul membrului, care va fi sortat conform § lui 34 din statute, eventual realegerea acestuia pe timp de 6 ani.
6. Alte eventuale propuneri intrate la timp.

Domnii acționari, cari în sensul §-lui 21 din statutele societății voesc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiati, sunt rugați a-și depune acțiunile și eventual dovețile de plenipotență 3 zile înainte de adunarea generală la cassa institutului.

Bistrița, în 8 Februarie 1904.

Direcțiunea.

„STEUA“
institut de economii și credit, soc. pe acții în Român-Petre.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de economii și credit, societate pe acții „Steaua“ se invită la

a VI-a adunare generală ordinară, care se va ține în Român-Petre (Torontál-Petrovosello) la 28 Februarie n. 1904, după ameați la oarele 3, în localul institutului.

Obiectele pertractănde sunt:

1. Raportul direcțiunii despre anul de gestiune 1903.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Revidarea „Bilanțului de încheiere“ și a contului „perdere și profit“.
4. Stabilirea dividendei, împărțirea profitului curat și darea absolutoriului.
5. Alegerea unui membru în direcțiune.
6. Eventuale propuneri.

Direcțiunea.

Propunerea direcțiunii

asupra împărțirii profitului curat pro 1903:

a) 5% dividendă acționarilor	K 1,600.—
b) 15% fondului de rezervă	„ 1,201.86
c) 3% tantiemă directorului executiv	„ 240.37
d) 6% tantiemă membrilor în direcțiune	„ 480.74
e) 3% tantiemă comitetului de supravegh.	„ 240.37
f) 4% tantiemă funcționarilor	„ 320.50
g) 2% supra dividendă acționarilor	„ 640.—
h) Dotare extraordinară fondului de rezervă	„ 3,714.14
i) Fond special de rezervă	„ 300.—
k) Fond de pensiune	„ 200.—
l) Pentru scopuri filantropice	„ 524.—
m) Profit transpus	„ 150.42

Suma . K 9,612.40

„BEREGSANA“
cassă de păstrare societate pe acții în Beregsău.

CONVOCARE.

Onorații acționari ai cassei de păstrare „Bereg-sana“ sunt convocați prin aceasta la

a IX-a adunare generală ordinară, care se va ține în Beregsău la 6 Martie 1904 st. n. la oarele 10 a. m. în școala confesională.

Obiectele de pertractare:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere.
2. Concluz asupra bilanțului anual.
3. Concluz asupra absolutoriului direcțiunii și al comitetului de supraveghiere.
4. Fixarea marcelor de prezență a comisarilor de și.
5. Alegerea președintelui institutului.
6. Alegerea direcțiunii.
7. Alegerea comitetului de supraveghiere.
8. Eventuale propuneri.

Beregsău, la 31 Ianuarie 1904.

Spre orientare. În adunarea generală vot decisiv au numai acei acționari, cari înainte de deschiderea ședinței cel puțin cu 3 zile, depun la cassa institutului acțiunile transcrise pe numele lor.

Direcțiunea.

„TIMIȘIANA“
institut de credit și economii soc. pe acții în Timișoara.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Timișiana“ societate pe acții în Timișoara se convoacă și sunt rugați a participa la

a XIX-a adunare generală ordinară, care se va ține în 2 Martie a. c. st. n. la oara 9 a. m. în sala direcțiunii (Timișoara, Balázs-tér Nr. 1 etagiul I).

Obiectele adunării:

1. Raportul direcțiunii despre gestiunea anului 1903.
2. Raportul comitetului de revisiune.
3. Concluz asupra rapoartelor de sub 1 și 2.
4. Concluz asupra bilanțului despre gestiunea anului 1903.
5. Concluz asupra împărțirii venitului curat.
6. Darea absolutoriului direcțiunii și a comitetului de revisiune pe anul 1903.
7. Alegerea a 2 membri în direcțiune.
8. Alegerea comitetului de revisiune.
9. Modificarea regulamentului de serviciu.
10. Fixarea marcei de prezență (§ 31).
11. Alegerea președintelui institutului și eventuale propuneri ivinde în sensul §-lui 22 lit. h) din statutele institutului.

Dispozițiuni statutare: Vot decisiv în adun. generală au numai acei acționari, cari înainte de deschiderea ședinței depun la cassa institutului acțiunile lor transcrise cu cel puțin 6 luni mai înainte pe numele lor (§ 12).

Plenipotențiatul altui acționar trebuie să fie însuși acționar al institutului.

Pe minoreni îi reprezintă tutorii; pe femei, bărbații lor; pe societăți, corporațiuni și institute le reprezintă plenipotențiati lor, cari pot fi și neacționari (§ 13).

Spre a înlesni participarea la adun. gen. și dlor acționari din depărtare, am rugat pe on. direcțiuni dela „Albina“ Sibiiu, „Bihoreana“ Oradea-mare, „Victoria“ Arad, „Lipovana“ Lipova, „Oraviciana“ Oravița, „Bocșana“ Bocșa, „Lugojana“ Lugoj și „Luceafărul“ Vêrșeț să ia în primire acții de ale institutului nostru până la 28 Februarie a. c. oara 12 din și.

Timișoara, 29 Ianuarie 1904.

Direcțiunea.

„HAȚIEGANA“
institut de credit și economii, societate pe acții în Hațieg.

Onorată adunare generală!

Institutul nostru și în anul al 4-lea de gestiune 1903, după impregiurările locale și în conformitate cu situațiunea financiară din patrie, — a progresat în destulor. — Direcțiunea în decursul anului 1903 ținând cont de a plasa credite cât se poate mai sigure, a acordat împrumuturi numai petenților cu o garanță mai pronunțată, iar' pentru eventualități neprevădute a acuirat efecte publice, și numărarul întrecător l'a plasat ca depunere ca să nu zacă în cassa fără a produce venit.

Singuratecele operațiuni au fost în anul acesta:

I. Mișcarea cassei.

In 31 Decembre 1902 a fost	K	6,753·46
în 1903 a intrat	„	2,464,189·45
total	K	2,470,942·91
în 1903 a eșit	„	2,466,293·76
In 31 Decembre 1903 Saldul	K	4,649·15

II. Capital de acții.

In 31 Decembre 1902 a fost	K	197,452·09
în 1903 a încurs	„	2,547·91
și așa capitalul e vërsat întreg	K	200,000—

III. Escomptul.

In 31 Decembre 1902 a fost starea	K	644,371·78
în 1903 s'a escomptat cambii în valoare de	„	2,016,187·30
total	K	2,660,559·08
In 1903 s'a achitat cambii	„	2,013,092·50
Suma rămasă	K	647,466·58
Abscris dubioasă	„	3,932·58
A rămas starea în 31 Decembre 1903	K	643,534—

IV. Realități.

In 31 Decembre 1902 a fost starea	K	1,832·22
în 1903 s'a mai cumpărat și depus vadiu	„	2,905·01
total	K	4,737·23
în 1903 s'a vindut și reînapiat vadiu	„	3,004·39
In 31 Decembre 1903 starea	K	1,932·84

V. Reescomptul.

In 31 Decembre 1902 a fost starea	K	56,987·96
In 1903 s'a mai folosit	„	77,324·64
total	K	134,312·60

care s'a achitat întreg în 1903, deci nu mai avem greutate.

VI. Fondul de rezervă.

In 31 Decembre 1903 a fost starea	K	5,823·70
a crescut prin dota din profitul a. 1902 cu	„	5,000—
interesele capitalisate	„	432·92
In 31 Decembre 1903 starea	K	11,256·62

VII. Fondul special de rezervă.

In 31 Decembre 1903 a fost starea	K	7,439·32
a crescut prin dota din profitul a. 1902 cu	„	769·15
Interesele capitalisate	„	328·32
In 31 Decembre 1903 starea	K	8,536·79

VIII. Fondul de pensiune.

In 31 Decembre 1902 a fost starea	K	5,654·36
a crescut prin dota din profitul a. 1902 cu	„	1,361·49
plătirile de cătră ampoiati	„	1,366·32
Interesele capitalisate	„	280·60
In 31 Decembre 1903 starea	K	8,652·77

IX. Depuneri spre fructificare.

In 31 Decembre 1902 a fost starea	K	379,921·21
In 1903 s'a depus	„	255,109·47
Interesele capitalisate	„	25,856·38
total	K	660,887·06
In 1903 s'au ridicat	„	139,454·55
In 31 Decembre 1903 starea	K	521,432·51

mai mult cu 141,511·30 ca în anul 1902.

X. Bilanțul anului 1903.

Activa	K	794,574·90
Pasiva	„	766,464·48
Venit curat	K	28,110·42

XI. Contul Profit și Perderi.

Intrate	K	85,184·60
Eșite	„	57,074·18
Câștig curat	K	28,110·42

Acest câștig pe baza §. 66 din statute direcțiunea propune a se împărți în modul următor:

1. 6% interese la capitalul de acții . . . . . K 12,000—
Iar' din restul de K 16,110·42
2. a) 20% fondului de rezervă . . . . . „ 3,222·42
b) 4% tantiemă direcțiunii . . . . . „ 640·40
c) 3% tantiemă comisiunei de suprav. . . . . „ 483·30
d) 3% tantiemă oficialilor . . . . . „ 483·30
e) 2% tantiemă directorului . . . . . „ 322·20
f) 3% fondului de pensiune . . . . . „ 483·30
3. 5% scopuri filantropice împărțitoare după propunerea direcțiunei. . . . . „ 600—
a) fondului cultural gr. cat. și gr. or. . . . . „ 200—
4. 5% fondului special de rezervă . . . . . „ 205·50

Iar' restul de K 8,870— Direcțiunea propune a se distribui în modul următor:

1. 2% supradividendă acționarilor . . . . . K 4,000—
și așa dividendă a. 1903 este 8% de acție.
2. supradota comisiunei de supraveghiere K 200—
3. supradota funcționarilor . . . . . „ 200—
4. ajutor servitorului . . . . . „ 100—
5. fondului de pensiune . . . . . „ 500—
6. fondului de rezervă . . . . . „ 3,000—
și așa dota din anul acesta e K 5,222·42, cu care ajunge la suma de K 17,479·04.
7. Iar' suma de . . . . . K 870—
să se transpună pe anul 1904.

XII. Direcțiunea în anul 1903 a ținut 32 ședințe și a rezolvat 1518 — afaceri de censură — pe lângă afacerile de administrație.

XIII. Direcțiunea propune a se fixa marcele de prezentă pe anul 1904 tot cu 6 coroane de ședință.

XIV. Onorata adunare e rugată a lua atât raportul direcțiunii cât și al comisiunei de supraveghiere spre știință, a aproba Bilanțul și Contul Profitului și Perderilor pe anul 1903 și a da absolutele necesare pe anul acesta de gestiune, și a pertracta obiectele puse la ordinea zilei în convocarea adunării generale.

Din ședința direcțiunei institutului de credit și economii „Hațiegana“ ținută în Hațieg la 5 Febr. 1904.

Directiunea.

„PORUMBĂCEANA“

cassă de economii, soc. pe acțiuni în Porumbacul-inf.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai casei de economii „Porumbăceana“ societate pe acțiuni în Porumbacul-inferior conform §-lui 16 din statutele societății se invită la

a III-a adunare generală ordinară, care se va ține în Porumbacul-inferior la 6 Martie st. n. 1904 la 1 oară după amiaza în școala română.

Obiectele:

1. Raportul anual al direcțiunii, bilanțul anului 1903 și raportul comitetului de supraveghiere.
2. Deciziune asupra distribuirii profitului realizat conform bilanțului.
3. Fixarea marcelor de prezență pentru membrii direcțiunii și comitetului de supraveghiere pro 1904.
4. Sortarea a 2 membri din direcțiune (fiind un loc vacant prin decesare) și alegerea a 3 membri conform §-lui 28 din statute.

Domnii acționari, cari voesc a participa la adunare în persoană sau prin plenipot. în sensul §-lui 17 din statute sunt rugați a-și depune „Certificatul de acții“ eventual dovedile de plenipotență cel puțin cu o zi înainte de adunare la cassa societății pe lângă revers.

Porumbacul-inferior, 4 Februarie 1904.

Direcțiunea.

„RACOTANA“

institut de credit și economii, soc. pe acții în Șeica-mare.

CONVOCARE.

Domnii acționari prin aceasta se invită conform §-lui 19 din statute la

a VIII-a adunare generală ordinară,

ce se va ține în Șeica-mare la 27 Februarie st. n. a. c. la 10 oare a. m. în localul institutului.

Obiectele:

1. Raportul anual al direcțiunii.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Stabilirea bilanțului anual și fixarea dividendelor.
4. Alegerea cassariului pe 5 ani.
5. Intregirea comitetului de supraveghiere.
6. Crearea unui fond, pentru pensionarea funcționarilor.
7. Fixarea marcelor de prezență, pentru membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere.
8. Fixarea procentelor la depunerile spre fructificare.
9. Eventuale propuneri.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunarea generală în sensul §. 22 din statute, sunt rugați a-și depune actiile, eventual dovedile de plenipotență la cassa până la 10 oare a. m. din ziua adunării.

Șeica-mare, în 5 Februarie 1904.

Direcțiunea.

„SĚLAGIANA“, institut de credit și economii, societate pe acții în Jibou.

ACTIVA.	(Coroane)	Bilanțul cu 31 Decembrie 1903.		(Coroane)	PASIVA.
Cassa în număr		17,167-08		180,000-—	
Cambii	387,634-—			Capital social emis. nouă	17,691-—
Cambii cu acop. hipot.	128,922-—	516,556-—		Fondul de rezervă	22,629-89
Credite hipotecare		83,582-—		Fondul de pensuni	4,716-45
Credite de Cont-curent		51,668-24		Fondul de binefaceri	72-—
Efecte		4,700-—		Depuneri spre fructificare	265,604-50
Realități	3,608-09			Cambii reescomptate	172,995-—
Cassa institutului	19,437-—	23,045-09		Dividende neridicate	288-—
Bon în contul Giro		1,457-25		Interese trans. anticipate	10,547-27
Bon în contul Cheque		1,720-06		Diverse conturi creditoare	7,853-26
Mobilier	1,714-40			Profit	22,531-81
după amortisare	171-44	1,542-96			
Interese trans. restante		1,299-18			
Diverse conturi debitoare		2,191-32			
		704,929-18			704,929-18

DEBIT.	(Coroane)	Contul Profit și Perdere.		(Coroane)	CREDIT.
Interese pentru depuneri	13,307-08	Interese dela cambii		40,715-28	
„ „ cambii reescomptate	12,158-82	„ „ credite hipotecare		6,312-65	
„ „ fondul de rezervă	863-17	„ „ credite de cont-curent		4,421-96	
„ „ capit. soc. emisie nouă	136-13	„ „ efecte		194-10	
Contribuțiune	4,239-97	Chirie		905-—	
10% dare la interese de depuneri	1,330-71	Provisiuni și diverse		15,222-84	
Marce de prezență	1,000-—				
Salare și relut de quartir	5,800-—				
Spese curente, imprimare, registre și porto	5,472-08				
Amortisări	882-06				
Profit	22,531-81				
Jibou, la 31 Decembrie 1903.	67,771-83			67,771-83	

Emericu Pap m. p., direct. exec.

Iosif Orga m. p., contabil.

Direcțiunea:

George Pap de Băsești m. p., presid.

Vasiliu Mica m. p.

Ioan Sandor m. p.

Gabriel Cherebețiu m. p.

Michael Borbely m. p.

Michail Pap m. p.

Vas. Mureșan m. p.

Dr. Lud. Gyurko m. p.

Subsemnatul comitet am censurat conturile prezente și le-am aflat în deplină ordine și în consonanță cu registrele institutului.

Comitetul de supraveghiere:

Nr. 23. (1—1)

F. Cocian m. p., pres. comit.

Teofil Dragomir m. p.

Demetriu Cionca m. p.

Dominic Rațiu m. p.

„STEUA” institut de economii și credit, societate pe acții în Román-Petre.

ACTIVA.	(Coroane).	Bilanț de încheiere.	(Coroane).	PASIVA.	
Cassa în număr		2,921.30		Capital de acții	32,000.—
Cambii în portofoliu		183,781.—		Fond de rezervă	18,884.—
Hipotecă		20,646.—		Fond special de rezervă	700.—
Efecte proprii		1,000.—		Fond de pensiune	400.—
Mobiliar	477.98			Depuneri spre fructificare	94,356.82
după amortisare de 20%	95.60	382.38		Reescompt	51,217.—
Interese de reescompt anticipate		703.54		Dividendă	83.—
				Interese transitoare	3,081.—
				Profit transpus	183.26
				Profit curat	9,429.14
		210,334.22			210,334.22

SPESE.	(Coroane)	Contul Perdere et Profit.	(Coroane)	VENITE	
Interese de reescompt		3,120.12		Interese de escompt	19,197.90
Interese după depuneri spre fructificare		4,256.26		Interese hipotecare	2,072.80
Salare		2,064.—		Venit după efecte proprii	77.—
Spese		984.13		Profit transpus	183.26
Dare		877.49			
Dare după interese de depuneri		297.94			
Competințe de timbru		13.66			
Competințe de timbru după salare		9.36			
Chirie		200.—			
Mobiliar amortisare de 20%		95.60			
Profit transpus	183.26				
Profit curat	9,429.14	9,612.40			

Román-Petre, la 31 Decembrie 1903. 21,530.96

21,530.96

I. Neagoe m. p., director executiv.

P. Burz m. p., contabil.

Membrii în direcțiune:

T. Zsivku m. p.

D. Popovici m. p.

A. Topal m. p.

A. Crăciun m. p.

Subsemnații membri în comitetul de supraveghiere examinând conturile „Bilanț de încheiere” și „perdere și profit” și confruntându-le cu registrele principale și auxiliare, le-am aflat în consonanță numerică cu acestea și conform legilor și statutelor; deci propunem să se aproabe dimpreună cu propunerea pentru împărțirea profitului curat.

Román-Petre, la 7 Februarie 1904.

Nr. 22. [1—1]

Dr. A. Birescu m. p.

Pavel Crăciun m. p.

P. Stoica m. p.

Simion Zsivku m. p.

„BISTRIȚIANA” institut de credit și economii în Bistrița.

ACTIVA.	(Coroane)	Incheierea socotelilor cu 31 Decembrie 1903.	(Coroane)	PASIVA.	
Cassa		41,180.19		Capital de acțiuni	80,000.—
Cambii de bancă	960,864.18			Depuneri spre fructificare, și anume:	
Cambii cu acoperire hipotecară	105,556.80	1,066,420.98		a) de ale privaților	692,691.36
Imprumuturi pe hipotecă		80,616.—		b) „ „ fondului general de res.	80,000.—
„ „ obligație		52,405.08		c) „ „ fondului special de res.	28,634.85
„ „ efecte Lombard		4,252.—		d) „ „ fondului de pensiune	35,078.27
Efectele fondului de pensiune		6,720.—		e) „ „ scopurilor filantropice	3,327.62
Realități		41,412.83		Dividendă neridicată pro 1902	80.—
Mobiliar după amortisare de 10%		659.34		Reescompt	337,784.60
Debitori		3,238.—		Interese transitoare	19,782.37
				Creditori	1,967.30
		1,296,904.42		Profit curat	17,558.05
					1,296,904.42

DEBIT.	(Coroane)	Contul Profit și Perdere.	(Coroane)	CREDIT.	
Contribuțiune directă	3,829.90			Interese după tot felul de imprumuturi	81,674.25
10% contrib. după interesele la depuneri	3,758.26	7,588.16		Interese de întârziere	1,521.50
Spese de proces	3,500.—			Provisiuni și taxe	6,443.17
„ curente	3,031.30	6,531.30		Chirie	1,676.—
Interese la depuneri		37,582.50			
Salare: Direcțiunii	3,513.30				
Funcționarilor	11,766.67	15,279.97			
Porto postal		51.78			
10% amortisare din mobiliar		73.26			
Bani de quartir		2,120.—			
Marce de prezență		616.—			
Dubioase		3,421.90			
Timbre		26.—			
Profit curat		17,558.05			

Bistrița, la 31 Decembrie 1903. 91,314.92

91,314.92

Dr. Alexandru Pop m. p., pres. Mihăilă Mihăilăsch m. p., dir. exec. Stefan Poruțiu m. p., cassar. Leon Monasterian m. p., cont.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă.

Bistrița, în 8 Februarie 1904.

Nr. 21. [1—1]

Iosif Lissai m. p.

Pamfilu Grapini m. p.

Danilă Pop jun. m. p.

„RACOȚANA“ institut de credit și economii, societate pe acții în Șeica-mare.

ACTIVA.	(Coroane)	Bilanțul cu 31 Decembrie 1903.		(Coroane)	PASIVA.
Cassa în numărar		1,586-79		Capital social: 1000 acțiuni à K 100	100,000-—
Bon la „Albina“ Sibiu		30,340-—		Fond de rezervă	12,408-21
Cambii escomptate		65,375-08		Fond de binefaceri	546-—
Imprumuturi pe obligațiuni		111,007-09		Depuneri spre fructificare	91,219-81
Edificiul institutului	6,800-—			Dividendă neridicată	70-—
Realități	802-—	7,602-—		Interese transitoare pe 1904	1,887-65
Mobilier	983-74			Creditori	139-89
amortisare	83-74	900-—		Profit curat	10,539-40
		216,810-96			216,810-96

DEBIT.	(Coroane)	Contul Profit și Pierdere.		(Coroane)	CREDIT.
Interese după depuneri		4,180-—		Interese dela cambii escomptate	7,263-47
Spese: Salarii	1,900-—			„ dela imprumuturi pe obligațiuni	8,325-86
Marce de presentă	338-—			Chirie	300-—
Porto	53-97			Provisiuni	3,116-—
Diverse	384-50	2,676-47			
Contribuțiune: directă și aruncuri	1,107-72				
10% după interesele de depuneri	418-—	1,525-72			
Amortisare din mobilier	83-74				
Profit curat	10,539-40				
		19,005-33			19,005-33

Șeica-mare, la 31 Decembrie 1903.

Racoția m. p., presid., director-executiv.

Direcțiunea:

Ciuruga m. p., contabil.

Popescu m. p., v-pres.

Varga m. p.

Lissai m. p.

Ioan Ittu m. p.

Confrontându-se aceste conturi cu registrele principale și auxiliare le-am aflat în concordanță și deplină regulă.

Șeica-mare, in 5 Februarie 1904.

Comitetul de supraveghiere:

Nr. 14. [1-1]

Peculea m. p., presid.

V. Tipurița m. p.

George Stánkovits m. p.

„ORAVICIANA“ institut de credit și economii, societate pe acții în Oravița.

ACTIVA.	(Coroane)	Bilanțul cu 31 Decembrie 1903.		(Coroane)	PASIVA.
Cassa în numărar		44,496-81		Capital de acții em. I. 2000 acții à K 100	200,000-—
Escompt de cambii	529,684-59			„ „ „ „ II. 3500 „ à K 100	350,000-—
Escompt de cambii cu acop. hip.	665,884-14	1,195,568-73		Depuneri spre fructificare	1,533,136-84
Imprumut ipotecar		1,079,363-43		Fond de rezervă	204,889-49
Credite personale		21,590-01		Fond de rezervă disponibil	3,123-01
Efecte		115,225-72		Fond pentru diferențe de curs	5,375-50
Bon la alte bănci		17,264-38		Fond de pensii	10,000-—
Diversi debitori		10,390-47		Fond cultural și de binefaceri	9,966-20
Mobilier	3,218-08			Interese anticipate pro 1904	25,379-24
după amortisare de 10%	321-80	2,896-28		Reescompt de cambii	54,854-—
		2,486,795-83		Avansuri luate pe efecte	20,000-—
				Dare după interese de depuneri	3,472-47
				Dividendă neridicată	407-—
				Diversi creditori	397-19
				Profit curat	65,794-89
					2,486,795-83

DEBIT.	(Coroane)	Contul Profit și Pierdere.		(Coroane)	CREDIT.
Interese de depuneri		70,139-92		Interese de escompt	86,034-78
„ de reescompt		1,710-53		„ ipotecare	75,173-63
Salare și remunerațiuni		16,036-65		„ credite personale	686-34
Chirie		960-—		„ pe efecte	4,942-04
Spese de birou, porto poștal, competențe de timbre, prenumerațiuni și diverse spese		2,887-76		„ de întârziere, venite de intabulare și diverse alte venite	6,987-73
Contribuție directă, comunală etc.	8,958-98				
Dare după interese de depuneri	7,013-99	15,972-97			
Amortisare de mobilier	321-80				
Profit curat	65,794-89				
		173,824-52			173,824-52

Oravița, 31 Decembrie 1903.

Traila m. p., director.

Direcțiunea:

Perian m. p., contabil.

Al. P. Popovici m. p. V. Poruțiu m. p. Dr. A. Novac m. p. Dr. I. Manguica m. p. Dr. I. Nedelcu m. p.
G. Dragoescu m. p. I. Botoș m. p. I. M. Boșiu m. p. T. Stanca m. p.

Conturile prezente confrontându-le cu registrele principale și auxiliare, le-am aflat exacte. Nr. 15. [1-1]

Inspecțiunea:

I. Petrovici m. p., pres. Dr. M. Gropșian m. p. I. E. Țieran m. p. G. Jian m. p. N. Băiaș m. p. V. Leza m. p.

„PORUMBĂCEANA“, cassă de economii, societate pe acțiuni în Porumbacul-inf.

ACTIVA.	(Coroane)	Bilanțul cu 31 Decembrie 1903.		(Coroane)	PASIVA.
Casa în număr		2,403.56		Capital social 400 acții à K 100 = K 40,000 rate solv.	38,660.—
Cambii escomptate		147,094.—		Fondul de rezervă	3,146.31
Imprum. pe obligațiuni cu caventați		4,496.—		Depuneri spre fructificare	109,870.83
Mobilier		527.67		Cambii reescomptate	18,409.—
după amortisare de 10%		52.77	474.90	Dividende neridicate	41.04
„Albina“ Sibiu			25,960.10	Interese transitoare anticipate	2,754.26
				Scopuri de binefaceri	100.—
				Diversi creditori	637.30
				Profit curat	6,809.82
			180,428.56		180,428.56
DEBIT.	(Coroane)	Contul Profit și Perdere.		(Coroane)	CREDIT.
Interese de reescompt		1,917.60		Interese dela cambii escomptate	10,531.87
Interese după depuneri		4,456.78		„ de întârziere	1,651.93
Spese de birou și salare		1,629.82		„ dela împrumuturi pe obligațiuni	328.54
Contribuțiune		1,041.55		Taxe pentru transcrieri de acțiuni	16.—
Chirie		200.—		Provisiuni	3,982.82
Competință de timbru		6.82			
Marce de prezentă		396.—			
Amortisare: 10% din mobilier		52.77			
Profit curat		6,809.82			
			16,511.16		16,511.16

Porumbacul-inf., 31 Decembrie 1903.

Ioan Marinescu m. p., presid.

Dimitrie Mandea m. p., cassar.

Direcțiunea:

Niculau Solomon m. p.

Ioan Grecu m. p.

Lazăr Stochița m. p.

Ioan Stochița m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și confruntându-le cu registrele principale și auxiliare ale societății ținute în bună regulă, le-am găsit în consonanță cu aceleași și exacte.

Porumbacul-inf., 6 Februarie 1904.

Nr. 17. [1—]

Ioan Cădea m. p., presid.

Sever Silca m. p.

Dr. Ioan Șenchia m. p.

Ieronim Spornic m. p.

Ioan Dejenar m. p.

Simeon Grădinar m. p.

Georgiu Comșa m. p.

„BEREGSANA“ cassă de păstrare, societate pe acții în Beregsău.

ACTIVA.	(Coroane)	Bilanțul cu 31 Decembrie 1903.		(Coroane)	PASIVA.
Casa în număr		3,409.86		Capital social	40,000.—
Cambii de bancă		69,578.—		Fond de rezervă	5,000.—
Credite camb. cu acop. hip.		75,201.—		Depuneri spre fructificare	35,746.22
Imprumuturi hipotecare		78.5—		Reescompt	86,570.—
Realități de vânzare		6,471.36		Fond de pensiune	15.71
Efecte proprii		15,530.—		Interese anticipate pro 1904	915.40
Cont-curent		48.40		Imprumuturi cambiale hipotecare cedate	2,200.—
Mobilier		1,084.—		Profit net	2,086.68
după amortisare		184.—	900.—		
Diverse conturi debitoare			307.89		
			172,534.01		172,534.01
DEBIT.	(Coroane)	Contul Profit și Perdere.		(Coroane)	CREDIT.
Interese după depuneri spre fructificare		1,772.18		Interese după cambii de bancă	7,107.69
Salare		1,181.—		Interese după credite camb. cu acop. hip.	5,884.02
Marce de prezentă		158.40		Interese după împrumuturi hipotecare	112.12
Contribuție erarială și comunală		566.46		Venitul făinei	404.95
Interese de reescompt		5,871.90		Provisiune	156.62
Chirie, spese de cancelarie și porto		749.74			
Contribuție după interese la depuneri		74.44		<i>Venite scutite de dare:</i>	
Amortisare din mobilier		184.—		Venitul realităților	747.40
Pretensiuni neincassabile		2,288.—		Venitul efectelor	500.—
Profit net		2,086.68			
			14,932.80		14,932.80

Beregsău, la 31 Decembrie 1903.

Merza m. p., dir. exec.

Clecan m. p., contabil.

Direcțiunea:

Romulus Carabașiu m. p.

Moise Ciurciu m. p.

Jon Luminosu m. p.

Stoia Merza m. p.

G Mihajlovici m. p.

Subsemnatul comitet a examinat contul bilanțului, precum și cel de profit și perdere, și confruntându-le cu registrele principale și auxiliare purtate în bună regulă, le-a aflat cu acelea în consonanță și exacte.

Comitetul de supraveghiere:

Petru Ionasiu m. p., presid.

Georgiu Bugariu m. p.

Iovan Ciulan m. p.

Iovan Nicolescu m. p.

„HAȚIEGANA“ institut de credit și economii societate pe acții în Hațieg.**CONVOCARE.**

Domnii acționari ai institutului de credit și economii, societate pe acții „Hațiegana“ în Hațieg, sunt invitați a lua parte la

a IV-a adunare generală ordinară,

care se va ține în 27 Februarie 1904 st. n. la 10 oare a. m. în localul institutului.

Obiectele de pertractare:

1. Deschiderea adunării generale prin președinte, și designarea a unui secretar, doi scrutători și doi verificatori.
2. Constatarea prezenței și a voturilor cari le reprezintă.
3. Raportul direcțiunii și a comisiunii de supraveghiere, statorirea bilanțului și decideră asupra lor.
4. Alegerea a (3) trei membri în direcțiune în locul celor sortați pe baza §. 41 alinea ultimă.
5. Eventuale propuneri făcute conform statutelor.

Domnii acționari, cari doresc a lua parte la ședința adunării generale sunt rugați, ca conform §. 22 a statutelor institutului, să-și depună acțiunile eventual legitimarea despre depunerea acestora la vre-un institut aparținător delegațiunii băncilor românești și plenipotența până la miezul zilei premergătoare.

Dacă în 27 Februarie 1904 nu se vor prezenta domnii acționari în numărul recerut de statute pentru aducerea deciziunilor valide, se convoacă acum a 2-a adunare generală pe 8 Martie 1904 la 10 oare a. m. (st. n.) când asupra obiectelor puse la ordinea zilei din convocarea prezentă se va aduce concluse în conformitate cu §. 32 alinea ultimă din statute.

Din ședința direcțiunii institutului de credit și economii, societate pe acții „Hațiegana“ în Hațieg, la 5 Februarie 1904.

Direcțiunea.

Active — Vagyon. (Coroane)	Contul Bilanțului cu 31 Dec. 1903. — Mérleg-számla. (Coroane)	Pasive — Teher. (Coroane)	
Cassa în număr — Pénztári készlet	4,649-15	Capital de acții — Részvénytőke	200,000—
Credite cambiale — Váltó kölesön	647,466-58	Depuneri și int. capit. — Betétek és tőkesített kamat	521,432-51
Abscriere — Leírás	3,932-58	Fondul special de res. — Különtartalékalap	8,536-79
Mobilier — Butorzat	741-68	Fondul de pensiune — Nyugdíjalap	8,662-77
Amort. 10% — Törlesztés	74-17	Fondul de rezervă — Tartalékalap	11,256-62
Bon Giro-Conto — Giro-Számla		10% contrib. la int. depun. II. sem. 1903 — II. félévi	
Realități — Fekvéssek		betétek kamat után 10% adó	1,526-59
Efecte — Értékpapir	20,000—	Dividende neridicate — Fel nem vett osztalék	2,390-26
Casa institutului — Intézeti ház	64,875-46	Interese de acții neridic. — Fel nem vett részvénykam	894-77
Acțiuni străine — Idegen részvények		Binefaceri capit. — Tőkesített jótékonyezélu adokozás	2,384—
Depuneri proprii — Saját betétek	60,752-24	Marce de prezență — Jelenleti jegyek	1,566—
Anticipațiuni — Előlegek	941-84	Interese transitoare — Előlegezett átmenetikamat	7,087-44
Interese restante — Hátralékos kamat	4,038-42	Pro diversi	64-15
		Fondul cultural gr.-or. și gr.-cat. — Közművelődésialap	662-58
		Profit curat — Tiszta nyereség	28,110-42
	794,574-90		794,574-90

Expense — Kiadás. (Coroane)	Contul Profit și Perderi — Nyereség és Veszteség számla. (Coroane)	Intrate — Bevétel. (Coroane)	
Contrib. de stat, comitat și comunală — Állami, megyei és községi adó	5,167-97	Interese — Kamat	69,439-04
10% la int. dep. — 10% a betétekkamat után	2,755-41	Spese administrative — Kezelési költség	9,378-93
Proteste porto — Óvás és postabér	39-89	Accesorii — Mellékjövdelem	2,214-97
Interese de reescompt — Vizszeszámítolási kamat	756-26	Chirie — Házbér	2,815-58
Timbre — Bélyeg	1,121-26	Câștig la schimb — Pénzváltási nyereség	14-23
Marce de prezență — Jelenleti jegyek	1,590—	Spese de fondare — Alapítási költség	38—
Spese administrative — Kezelési költség	3,746-73	Spese procesuale abscrie — Leirt perköltség	7-53
Interese la depuneri — Betétek kamat	27,554-06	Interese de efecte — Értékpapirkamat	540-08
Salare — Fizetések	9,560—	Interese la depuneri proprii — Saját betétekkamat	736-24
Ajutoare filantropice — Jótékonyezélu adokozás	775-85		
10% amort. din mobilier — 10% butorzati leírás	74-17		
Abscriere pret. dubioase — Vétes követelések leírása	3,932-58		
Profit curat — Tiszta nyereség	28,110-42		
Hațieg, în 31 Decembre 1903.	85,184-60		85,184-60

Michail Bontescu m. p., dir. exec.

Ioan Muntean m. p., contabil.

Membrii direcțiunii:

Dr. Iacob Radu m. p.   Stefan Șielariu m. p.   Dr. Leo Parasca m. p.   Dr. Suciu m. p.   B. Popovits m. p.
 Iuliu Popovits m. p.   Doboi m. p.   Fogaras m. p.   Ioan Baciu m. p.

Subsemnata comisie de supraveghiere am examinat contul bilanțului, al profitului și perderilor, și confruntându-l cu registrele principale și auxiliare, l-am găsit în consonanță cu acelea și exact.

Hațieg, în 7 Faur 1904.

Ioan Cornea m. p., presid.   George Balaș m. p.   Otto Popovits m. p.   Paul Oltean m. p.

Raportul comitetului de supraveghiere.

Nr. 16. [1—1]

Onorată adunare generală!

Comisia de supraveghiere atât la revidările făcute în decursul anului 1903, cât și la revidarea „Bilanțului“ în 7 Februarie 1904 a aflat deplină consonanță între toate registrele institutului, — drept aceea și permite a propune Onoratei adunări generale, aprobarea și primirea „Bilanțului“, a contului „Profit și Perderi“ și a întreg proiectului direcțiunii despre împărțirea profitului curat, precum și darea absolutoriilor necesare pe anul de gestiune 1903.

Hațieg, la 7 Februarie 1904.

Ioan Cornea m. p., presid.   Paul Oltean m. p., secretar.   George Balas m. p.   Otto Popovits m. p.

„SENTINELA“ institut de economii și credit, ca societate pe acții în Satul-nou.

CONVOCARE.

P. T. acționari dela „Sentinela“ institut de economii și credit, ca societate pe acții se invită prin aceasta la
a VIII-a adunare generală ordinară
 care se va ține în Satul-nou în 18 Februarie 1904 în localul institutului, la 3 oare p. m.

Ordinea zilei:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere.
3. Stabilirea bilanțului.
4. Absolutoriul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere.
5. Impărțirea profitului curat și fixarea dividendelor.
6. Alegerea a doi membri în direcțiune.
7. Modificarea regulamentului intern.

La adunarea generală pot participa numai acei acționari, cari sunt trecuți cu 6 luni mai înainte în registrul de acții și își depun acțiile cu couponii cu o zi mai înainte la cassa institutului și la „Steaua“ institut de economii și credit în Román-Petre.

Dacă numărul acționarilor și al acțiilor depuse nu vor fi deajuns pentru decisiuni valide, se ține adunarea generală în 26 Februarie 1904 la locul și oara indicată conform §-lui 22 din statute.

Satul-nou (Réva-Ujfalú), în 3 Februarie 1904.

Direcțiunea.

ACTIVA.	(Coroane)	Bilanțul cu 31 Decembre 1903.	(Coroane)	PASIVA.	
Cassa în număr		6,585-25		Capital de acții 800 b. à K 100	80,000—
Bonuri: Giro-conto la Banca austro-ungară	280-30			Fondul de rezervă	42,000—
Cassa de păstrare postală	100—			Fondul de rezervă pentru eventuale perderi	8,065-08
La alte bănci	235-62	615-92		Fondul de pensiune	4,100—
Cambii escomptate (2574 b.)		515,079-16		Fond cultural filantropic	1,114-54
Imprumuturi ipotecare		63,611—		Depuneri spre fructificare	315,339-13
Avansuri pe marfă		82,530—		Reescompt (390 b.)	195,288-60
Lombard (avansuri pe efecte)		2,008—		Deposite de cassa	3,745-27
Mobilierul	1,224-66			Dividendă neridicată	104—
amortisare	224-66	1,000—		Interese transitoare anticipate	9,170-53
Efecte proprii		4,480-74		Conturi creditoare	923-41
Cont-curent		7,931-48		Profit transpus din anul 1902	517-19
Casa institutului Nr. 814		4,800—		Profit net din anul 1903	31,527-55
Interese restante		1,885-04			32,044-74
Diverse conturi debitoare		1,368-71			
		691,895-30			691,895-30

DEBIT.	(Coroane)	Contul Profit și Perdere.	(Coroane)	CREDIT.	
Interese: după depuneri	17,446-20			Interese de escompt	57,268-96
de reescompt	8,082-86	25,529-06		ipotecare	6,502-92
Contribuție directă	1,520—			după avansuri pe marfă	3,242-30
comunală	613-20			de lombard	274-44
10% după interesele de depuneri	1,630-50	3,763-70		de cont-curent	282-52
Spese de cancelarie (tipărituri, protocoale, lemne, luminat etc.)	1,988-61			Profit transpus din anul 1902	517-19
porto postal	531-33	2,519-94		Diverse venit	483-53
Marce de prezentă		100—			
Salariu și relut de cuartir		4,300-16			
Amortisare din mobilier		224-66			
Competințe de timbru: după salariu	19-12				
după tantiemă	14-32				
după dividendă	20-80				
după mandate de plătire	35-36	89-60			
Profit transpus din anul 1902	517-19				
Profit net în anul 1903	31,527-55	32,044-74			
Satul-nou, în 31 Decembre 1903.		68,571-86			68,571-86

P. Stoica m. p., director-executiv.

T. I. Marcu m. p., contabil.

Direcțiunea:

Dr. A. Bireescu m. p. Damian Popescu m. p. I. Neagoie m. p. St. Popa m. p. St. Negru m. p. I. Gaspar m. p. G. Ortopan m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină ordine și corecte.

Satul-nou, în 4 Februarie 1904.

Nr. 13. [1—1]

Comitetul de supraveghiere:

Ioan Gaspar m. p., pres. Adam Maghiar m. p. Teodor Petrișor m. p. Ilie Bojin m. p.
 Nicolae Popoviciu m. p. Ioan Roșu m. p. Pompiliu Burz m. p.

Raportul comitetului de supraveghiere către adunarea generală.

Onorată adunare generală!

Examinând registrele, bilanțul și contul profitului și al perderilor, le-am aflat în cea mai bună ordine; controlând și administrarea în decursul anului, precum și propunerile direcțiunii în privința împărțirii profitului curat, suntem de acord cu acelea și propunem să se dea absolutoriul direcțiunii și comitetului de supraveghiere.

Satul-nou, în 4 Februarie 1904.

Comitetul.